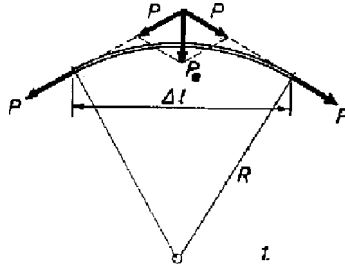

I. megoldás. Osszuk fel a láncot Δl ívhosszúságú részekre (1. ábra). Erre az ívre egy P_e nagyságú erő hat. Mivel q kicsi, a lánc többi részének ezen Δl hosszúságú szakaszra gyakorolt hatását Q mellett el lehet hagyni. Coulomb törvénye értelmében $\left(F = k \frac{e_1 e_2}{r^2}, k \text{ függ az egységrendszertől, CGS-ben } k = 1, \text{ és Giorgi rendszerben } k = \frac{1}{4\pi\epsilon_0}\right)$, a Q nagyságú töltés ezen szakaszra

$$P_e = k \frac{q \frac{\Delta l}{2\pi R} Q}{R^2} \text{ erővel hat,}$$

ahol $q \frac{\Delta l}{2\pi R}$ a Δl szakaszon levő töltés.

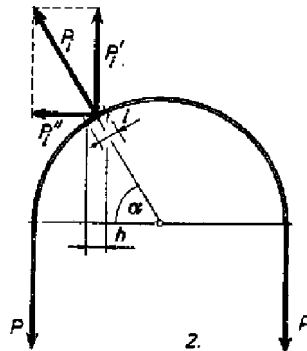

Ezzel az erővel tart egyensúlyt a P feszítőerő. Feltételezve, hogy az ív kicsi, hasonló háromszögekből adódik, hogy

$$\frac{P}{P_e} = \frac{R}{\Delta l}, \quad \text{innen} \quad P = P_e \frac{R}{\Delta l}, \quad \text{azaz} \quad P = k \frac{qQ}{2\pi R^2}.$$

Ekkora erő feszíti a láncot.

Augusztinovicz Fülöp (Sopron, Széchenyi g. IV. o. t.)

II. Megoldás. Felezzük meg a kört átmérője mentén, és osszuk fel az átmérőt h nagyságú darabokra. Az ívhez tartozó sugár átmérővel bezárt szöge legyen α (2. ábra). Ekkor, ha az ív nem túl nagy, $i = \frac{h}{\sin \alpha}$ hosszúságú, és ezen $q \frac{i}{2R\pi}$ töltés van.

Coulomb törvénye alapján az ívre ható erő

$$P_i = k \frac{Qq \frac{i}{2R\pi}}{R^2}.$$

Ezen erők összegének kell egyensúlyt tartania a feszítőerőkkel. Az ábrán látható, hogy az erők P_i'' vízszintes komponensei szimmetria megfontolásokból összegezéskor kiesnek, a függőleges komponensekre pedig $2P = \Sigma P_i'$ összefüggés áll fenn.

Mivel

$$P_i' = P_i \sin \alpha = k \frac{Qq \frac{i}{2R\pi} h}{R^2 \frac{i}{\sin \alpha}} = k \frac{Qqh}{2\pi R^3}$$

az összegezést elvégezve:

$$2P = k \frac{Qq2R}{2\pi R^3}, \quad P = k \frac{Qq}{2\pi R^2}.$$

Tegze Judit (Bp., Kölcsey F. g. III. o. t.)

Megjegyzés. A feladat megoldása analóg azzal, mikor egy kör alakú edényben

$$P = \frac{k \frac{Qq}{R^2}}{2R\pi}$$

nyomású folyadék van, és a kerületi feszítőerőt keressük.

III. megoldás. A láncot a Coulomb-féle erők tágítani igyekeznek. Ezek az erők sugárirányúak, és sugárirányú komponensük, azaz abszolút értékük összege

$$P' = k \frac{Qq}{R^2}.$$

Ha lánc ΔR -rel kitágul, akkor a végzett munka

$$(1) \quad L = P' \Delta R = k \frac{Qq}{R^2} \Delta R.$$

Ezzel a P' erővel tart egyensúlyt a láncban a feszítőerő, P . Tehát a munkát felírhatjuk úgy, mintha a P erő végezte volna. Mivel a P irányban a nyúlás $2\pi\Delta R$, a munka

$$(2) \quad L = P 2\pi \Delta R.$$

Az (1) -et (2) egyenletből

$$P = \frac{kQq}{2\pi R^2}.$$

Diósi Lajos (Bp., Apáczai Csere J. g. III. o. t.)